

8 stappen op weg naar een circulaire e-wastesector

De ambities van Stichting OPEN rond inzameling, circulaire economie en kennisdeling.

1

Afspraken met overheid, retail, verwerkers en maatschappelijke organisaties

We hebben een wettelijke inzameldoelstelling van 65% die we willen halen. Parallel daaraan zetten we stappen in de transitie naar een circulaire e-wastesector. Het is belangrijk dat er duidelijke afspraken komen over taken en bevoegdheden van overheid, retailers, verwerkers en maatschappelijke organisaties. Elk van deze partijen heeft een verantwoordelijkheid en heeft wettelijke verplichtingen. Alleen samen kunnen we materialen terugwinnen, CO₂-uitstoot verminderen en kansen benutten om voorop te lopen in duurzaam ondernemerschap. Bovendien wordt handhaving makkelijker als onderlinge verantwoordelijkheden duidelijk zijn. De Europese Kaderrichtlijn afvalstoffen (KRA, 2019) biedt hiervoor handvatten en moet dringend worden omgezet in Nederlandse regelgeving.

Wat gaan we doen?

- > Stichting OPEN wil in gesprek met het ministerie van IenW om artikel 8bis uit de KRA concreet te maken.

2

Dichten lekstromen door snelle invoering afgifteplicht voor afgedankte apparaten en adequate handhaving

Hoogwaardige recycling is belangrijk op weg naar een circulaire e-wastesector. Hiervoor moet e-waste worden verwerkt door CENELEC-gecertificeerde verwerkers. Op dit moment wordt 1 op de 4 afgedankte apparaten verwerkt op illegale, niet-gecertificeerde wijze. Daardoor gaan waardevolle grondstoffen verloren en komen gevaarlijke stoffen in het milieu terecht. De afgifteplicht is een noodzakelijk instrument om gecertificeerde verwerking door gespecialiseerde verwerkers te bewerkstelligen. Zo wordt gestuurd op hoogwaardige recycling. Een afgifteplicht moet uiteraard goed gehandhaafd worden.

Wat gaan we doen?

- > Pleiten voor voortvarende invoering van de Omgevingswet, om invoering van de afgifteplicht mogelijk te maken;
- > Afstemmen met ILT en Omgevingsdiensten om factbased en gericht te handhaven.

3

Duurzame financiering van de circulaire e-wastesector

In de aanloop naar een volledig circulaire e-wastesector moeten de kosten van kwalitatief goede inzameling, hergebruik en verwerking transparant zijn. Het is nog onduidelijk wat de financiële impact is voor producenten, consumenten en de maatschappij. Voorkomen moet worden dat deze kosten onbeheersbaar worden. Een wettelijk verplichte zichtbare circulariteitsbijdrage zou kunnen bijdragen aan een duurzame en solide financiering van een circulaire e-wastesector.

Wat gaan we doen?

- > Dialoog starten met politiek, overheden, ketenpartners en kennisinstellingen over de betaalbaarheid van de sector en nieuwe financieringsinstrumenten;
- > Verkenning van een circulariteitsbijdrage en het gezamenlijk beheer van de financiële middelen.

4

Levensduurverlenging van elektrische apparaten om de afvalstroom te verminderen

De circulaire aanpak van Stichting OPEN richt zich momenteel vooral op de afvalfase. Door kwalitatief hoogwaardige inzameling en recycling van e-waste krijgen grondstoffen een tweede (of langer) leven. Levensduurverlenging van apparaten of onderdelen leidt aantoonbaar tot vermindering van de afvalberg. Naast recycling zijn er meer circulaire stappen te zetten, zoals reparatie en refurbishment. In grote delen van de elektronicasector is dit al geregeld.

Wat gaan we doen?

- > Op nationaal niveau: dialoog starten tussen producenten, retail, kringloopwinkels en reparatiesector over hoe reparatie en levensduurverlenging zo goed mogelijk kunnen worden gefaciliteerd en kwantitatief in beeld kan worden gebracht.
- > Op Europees niveau:
 - Pleiten voor maatregelen die helpen om een circulaire economie effectiever dichterbij te brengen;
 - Voorkomen van onnodige lasten of tegenstrijdige regelgeving;
 - (Voortzetting van de) dialoog tussen EU en producenten(organisaties).

5

Waardebehoud van grondstoffen (niet meer alleen sturen op kilo's voor recycling)

De Regeling Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparaten (AEEA) biedt met de kwantitatieve inzameldoelstelling voor e-waste nu alleen een oplossing voor hergebruik van grondstoffen. Minimaal 65% van de gemiddelde gewichtshoeveelheid elektrische apparatuur die in de voorgaande drie jaren in Nederland in de handel is gebracht (Put on Market), moet aan e-waste worden ingezameld en verwerkt. De focus ligt daarmee uitsluitend op inzameling ten behoeve van recycling. Er wordt in de Regeling geen rekening gehouden met de gewenste stijging op de 'R-ladder' naar hergebruik van onderdelen en producten. In de productieketen moet meer aandacht komen voor het verder verlagen van grondstoffengebruik en moet worden gezorgd voor maximaal waardebehoud.

Wat gaan we doen?

- > Gesprekken voeren met belanghebbenden over doelstellingen die beter aansluiten op de gewenste stijging op de R-ladder.
- > In beeld brengen hoeveel afgedankte apparaten worden ingezameld voor reparatie en refurbishment (levensduurverlenging).

6

Hoogwaardige verwerking van afgedankte zonnepanelen

Zonne-energie is in opkomst: ieder jaar worden er in Nederland zo'n 10 miljoen nieuwe zonnepanelen op daken en in weilanden geplaatst. Maar met die enorme toename in panelen komt een nieuwe afvalstroom op gang. In 2030 worden in Nederland naar verwachting 250.000 zonnepanelen afgedankt. Om hoogwaardige recycling in de toekomst financieel en technisch mogelijk te maken, waarbij waardevolle grondstoffen teruggewonnen worden, zou bij de verkoop van nieuwe zonnepanelen een zichtbare circulariteitsbijdrage geheven moeten worden.

Wat gaan we doen?

- > Onderzoek naar een fonds dat moet worden opgericht om de toekomstige hoogwaardige verwerking van grote aantallen zonnepanelen mogelijk te maken.
- > Pleiten voor een aangepaste (SDE) subsidieregeling met oog voor de toekomstige afvalfase van de zonnepanelen.

7

Verlaging drempel voor consumenten om meer e-waste af te geven

Consumenten van elektrische apparaten spelen een belangrijke rol. Het is belangrijk dat zij kennis opdoen over het belang van recycling, hoe zij zelf kunnen bijdragen en dat het zo makkelijk mogelijk wordt gemaakt. Recent onderzoek in opdracht van Stichting OPEN samen met INRetail, Raad Nederlandse Detailhandel, Techniek Nederland en Thuiswinkel.org biedt hiervoor handvatten. Onder de naam Wecycle voeren we campagnes om de inzameling en recycling van e-waste te stimuleren. Consumenten en professionals kunnen hun e-waste gratis, eenvoudig en dichtbij inleveren bij een van onze 13.000 Wecycle-inleverpunten door het hele land.

Wat gaan we doen?

- > Lobby bij nieuwe gemeentebesturen, onder andere gericht op verruiming van de openingstijden van milieustraten;
- > Campagnes Wecycle en instandhouden van de inzamelstructuur.

8

Europese wetgeving die hoogwaardige recycling ondersteunt

De WEEE-richtlijn wordt de komende jaren geëvalueerd. Naar verwachting zal de nieuwe wetgeving in 2025/2026 van kracht worden. Voor het behalen van voornoemde doelstellingen, onder andere op het gebied van levensduurverlenging en waardebehoud van grondstoffen is deze richtlijn van groot belang.

Wat gaan we doen?

- > In gesprek met belanghebbenden op EU-niveau over mogelijkheden om de inzameldoelstelling met focus op inzameling ten behoeve van recycling in de wet op termijn te vervangen door doelstellingen die beter aansluiten bij de gewenste stijging op de R-ladder.
- > Inbreng leveren evaluatie Europese WEEE Directive in samenwerking met WEEE Forum.